

سوال ۱۰۱

علوم و فنون ۱

کدام ابیات با واژه‌های «گلبو - گرو» به ترتیب، هم‌قافیه‌اند؟
 الف) همی دوخت بر کتف او خام گاو / چنین تا نماندش به تن هیچ تاو
 ب) پس آگاهی آمد همان گه به گیو / ز گم بودن رزمزن پور نیو
 ج) ز گودرزیان هر که بُد پیشرو / یکی آفرینی بگسترد نو
 د) می‌آورد با میگساران نو / نشستی نوآیین و یاران نو
 ه) تو منزل‌شناسی و شه راهرو / تو حق‌گوی و خسرو حقایق شنو
 و) ملک با دل خویش با گفت‌وگو / که دست وزارت سپارد بدو

- ۱ الف، هـ - ب، د ۲ ب، و - ج، د ۳ الف، و - ج ۴ و - ج، هـ

سراسری-انسانی-۱۴۰۴ تیرماه

با توجه به ویژگی‌های زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم کدام عبارت درست است؟

- ۱ زبان فارسی در میان هندوان نه تنها زبان سیاسی و نظامی بود، بلکه زبانی مقدس نیز قلمداد گردید.
 ۲ از ویژگی‌های ادبی این دوره توجه به آرایه‌های ادبی، ورود اصطلاحات عرفانی و رواج هجو در شعر است.
 ۳ نمونه‌هایی از نثر موزون که در این دوره به کمال رسید، در آثاری مانند کیمیای سعادت و کشف‌الاسرار مشهود است.
 ۴ در حوزه ادبی عراق عجم شاعران مشهوری مانند خاقانی و نظامی ظهور کردند که در تجدید سبک تأثیرگذار بودند.

سراسری-انسانی-۱۴۰۴ تیرماه

کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات ایراد دارد؟

- ۱ کتاب تاریخ گزیده، دربردارنده تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ هـ.ق. است.
 ۲ در واقع باید گفت آثار ادبی زبان پهلوی به سبب اهمیتی که سنت کتبی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت درآمده بود.
 ۳ در زمان بایسنقر میرزا هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و آثاری ماندگار از هنر اسلامی عرضه کردند.
 ۴ گروهی از شاعران قرن پنجم و آغاز قرن ششم، در عین تقلید از پیشینیان، هر یک ابتکارات و نوآوری‌هایی دارند که باعث تحوّل در سبک سخن فارسی شده است.

سراسری-انسانی-۱۴۰۴ تیرماه

۴ مفهوم همه ابیات یکسان است؛ به جز:

- ۱ دیده هر که نشد باز در این عبرتگاه / روزگارش همه در خواب پریشان گذرد
- ۲ از اسب پیاده شو بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان
- ۳ چشم عبرت‌بین چرا در قصر شاهان ننگرد / تا چه سان از حادثات دور گردن شد خراب
- ۴ پرده‌داری می‌کند بر فصر کسری عنکبوت / جغد نوبت می‌زند بر قلعه افراسیاب

سراسری-انسانی-اردیبهشت ۱۴۰۴

۵ قافیه کدام بیت نادرست و وزن آن «مستفعلُ مفعولن» است؟

- ۱ آن دم که دربراید باد از رخ تو پرده / زنده شود بجنبد هر جا که هست مرده
- ۲ چون عزم سفر کردم فی لطف امان‌الله / پیروز تو واگردی فی لطف امان‌الله
- ۳ خاک غم را سرمه سازم بهر چشم / تا ز گوهر پر شود دو بحر چشم
- ۴ ای دل به کجایی تو آگاه هییی یا نه / از سر تو برون کن هی سودای گدایانه

سراسری-انسانی-اردیبهشت ۱۴۰۴

۶ قاعده قافیه درونی در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱ چو نتوان ساخت بی‌رویت نباید ساخت با خویت / که ما را از سر کویت سر دروا نمی‌باشد
- ۲ مرو هر سوی و هر جا که مسکینان نیاند آگه / نمی‌بیند کست ناگه که او شیدا نمی‌باشد
- ۳ جهانی در پی‌ات مفتون به جای آب گریان خون / عجب می‌دارم از هامون که چون دریا نمی‌باشد
- ۴ دو چشم از ناز در پیش‌ت فراغ از حال درویش‌ت / مگر کز خوبی خویش‌ت نگه در ما نمی‌باشد

سراسری-انسانی-اردیبهشت ۱۴۰۴

۷ در کدام بیت کاربرد واژگان کهن را که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند، نمی‌توان یافت؟

- ۱ همراه خود نسیم صبا می‌برد مرا / یا رب چو بوی گل به کجا می‌برد مرا؟
- ۲ زان‌که آواز تو را در بند کرد / خویش‌تن مرده پی این پند کرد
- ۳ حرم آل رسول است تو را جای که هیچ / دیو را راه نبوده است در این شهره حریم
- ۴ بنگر، پیوستی آن‌چه گفت بی‌یونند؟ / بنگر، بگسستی آن‌چه گفت که بگسل؟

سراسری-انسانی-اردیبهشت ۱۴۰۴

۸ در کدام عبارت بیشترین ویژگی سبک نثر دوره غزنوی و سلجوقی (با توجه به کتاب) به چشم می‌خورد؟

- ۱ کار امارت اگر به دست عاجزی افتد او بر خود درمانده و خلق بر وی.
- ۲ طاهر گفت: جَزَاكُمُ اللّٰهُ خَيْرًا، سخن نیکو گفتید و حق بزرگ راعی را به جای آورید.
- ۳ پیغامبر علیه‌السلام گفت: «إِنَّ قِيَّ شَرَّ مَنْ أَحْسَنَتْ إِلَيْهِ» و سخن صاحب شرع حق است و آن را وجه.
- ۴ از برکات سخن تو هفتصد دینار به من رسید. این صد دینار حق‌السعی توست به طوع خویش به تو بخشیدم.

سراسری-انسانی-اردیبهشت ۱۴۰۴

۹

قافیه کدام ابیات، نادریست است؟

- الف) جان بی‌علم بی‌نوا باشد / مرغ بی‌برگ بی‌نوا باشد
 ب) که خواهد شد بگویند ای رفیقان / رفیق بی‌کسان یار غریبان
 ج) چون پری ز آدمی برید مرا / سوی ویرانه‌ای کشید مرا
 د) مرد و زن چون یک شود آن یک تویی / چون که یک‌ها محو شد آنک تویی

۱ الف و ب

۲ ج و د

۳ الف و د

۴ ب و ج

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۰

کدام ابیات به ترتیب، می‌توانند با واژه «گریبان و رهگذر» هم‌قافیه شوند؟

- الف) با یکی دست در کمر کرده / وان دگر را نهان نظر کرده
 ب) صورت هر دو کون پرتو اوست / گرچه این هر دو پرتو آن روست
 ج) هر که با آن نگار جان بدهد / جای جان عمر جاودان بدهد
 د) فارغ از یاد او زمانی نی / در غم سودی و زبانی نی
 ه) به دنیا از تف هجران نسوزد / به عقبی ز آتش نیران نسوزد
 و) طلب تا محرم اسرار کردی / به آن مطلوب یار غار کردی

۱ ج، د - الف، و

۲ ج، ه - الف

۳ ب، د، ه - و

۴ ب، ج، د - الف، و

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۱

با توجه به تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، چند مورد نادریست ذکر شده است؟

- در آغاز قرن پنجم، بیشتر دانشمندان ایرانی به ضرورت، آثار خود را به عربی می‌نوشتند.
 - ابوعلی بلعمی همزمان با ترجمه کتاب «تاریخ الرسل و الملوك» اطلاعات دیگری راجع به تاریخ ایران بر آن افزود.
 - در عهد سامانی نثر مانند شعر پارسی رونق و رواجی نداشت؛ اما آوردن اصطلاحات علمی رایج شده بود.
 - در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم، مدح پادشاهان و رجال دربار جایگاه خود را پیدا کرد.
 - امرای سامانی با تأکید به ضرورت تألیف به زبان فارسی دری، به هویتی مستقل دست پیدا کردند.

۱ ۱

۲ ۲

۳ ۳

۴ ۴

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۲

از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام‌یک از قسمت‌های مشخص شده نادریست است؟

«موضوع قابل توجه در شعر نیمه دوم قرن ششم، علاقه‌مندی شاعران به سرودن

۱

غزل‌های لطیف و زیباست. نظامی و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل

۲

بسیار کوشیدند. تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در

۳

قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.»

۴

۱ ۱

۲ ۲

۳ ۳

۴ ۴

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۳ کدام مورد، بیانگر ویژگی‌های «فکری و ادبی» سده‌های پنجم و ششم است؟

- ۱ کاهش سادگی و روانی کلام - ورود اصطلاحات عرفانی
- ۲ رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی - فراوانی ترکیبات نو
- ۳ رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی - رواج هجو در شعر
- ۴ فراوانی وعظ و اندرز در شعر - فاصله گرفتن غزل از عشق زمینی

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۴ کدام ابیات به‌ترتیب، می‌توانند با واژه «هجران و رعنا» هم‌قافیه شوند؟

- الف) تو اگر عیب خود همی دانی / نه‌ای از عامه بل جهانیانی
ب) عاشق ار درد خود نهان سازد / چهره زرد خود عیان سازد
ج) هم‌ره و همنشین به هر جا اوست / همدم و هم‌نفس چو با ما اوست
د) تو میندار ما زبان داریم / پاره‌آتش در این دهان داریم
ه) گر تو را میل صحبت لیلی است / مست و دیوانه بودنت اولی است

- ۱ د، الف - ج، هـ ۲ ب، د - ج، الف ۳ الف، ب - ج، هـ ۴ ب، د - ج، هـ

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

۱۵ در کدام بیت به‌ترتیب، «ذوقافیتین» یافت می‌شود و قافیه کدام بیت براساس قاعده ۱ آمده است؟

- الف) بزرگ دولت آن کز درش تو آیی باز / بیا بیا که به خیر آمدی کجایی باز
ب) چو شاید گرفتن به نرمی دیار / به پیکار خون از مشامی میار
ج) رفیقان قدر یکدیگر بدانید / چو معلوم است شرح از بر مخوانید
د) شب نیست که چشم آرزومند تو نیست / و این جان به لب رسیده در بند تو نیست

- ۱ ج و د ۲ ج و الف ۳ ب و الف ۴ ب و د

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

۱۶ در کدام بیت، واژگان کهن را که امروزه به گونه دیگری به کار می‌رود، نمی‌توان یافت؟

- ۱ راضی به رزق بی‌شر و شوری قناعتم / زنبورخانه در نظرم نان اغنیاست
۲ هر که باشد عاشق جانان نپردازد ز جان / هر که باشد طالب گوهر نه اندیشد ز آب
۳ پس آنگه ناخن چنگی شکستند / ز روی چنگش ابریشم گسستند
۴ به خونم گر بیالاید دو دست نازنین شاید / که قتلیم خوش همی‌آید ز دست و پنجه قاتل

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

۱۷ چند مورد از موارد زیر، از ویژگی‌های نثر و نظم سده‌های «پنجم و ششم» است؟

- ورود بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی
- تأثیرپذیری برخی شاعران از ادبیات عرب و مضامین شعری آن
- کاربرد لغات مهجور عربی و ترکی و مغولی و اصطلاحات علمی و فنی
- تأثیر عمیق حکمت و دانش و اندیشه‌های دینی در شعر این دوره
- به وجود آمدن شعر حکمی و اندرزی و آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی

- ۱ ۱ ۲ ۲ ۳ ۳ ۴ ۴

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

مفهوم بیت زیر از همه ابیات دریافت می‌شود؛ به جز:

«از اسب پیاده شو بر نطح زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان»

- ۱ زمانه تربت لیلی کشد به دیده مجنون / سپهر دامن یوسف دزد به دست زلیخا
- ۲ ببین به قصر سلاطین که فاخته زده کوکو / شنو ز بام مداین که بوم برکشد آوا
- ۳ سپهر سنگ به جمشید زد چنان که به جامش / زمانه تیشه به فرهاد زد چنان که به خارا
- ۴ نه گنج ماند ز خسرو نه تخت ماند ز جمشید / نه قصر ماند ز شیرین نه طاق ماند ز کسرا

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

مفهوم بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش»

- ۱ اعتبار سربلندی در فروتن بودن است / چشمه شد فواره وقتی بر سر خود پا گذاشت
- ۲ چون شکست آینه حیرت صد برابر می‌شود / بی‌سبب خود را شکستم تا ببینم چیست
- ۳ همیشه قسمت فواره سرنگوش شدن است / تو نیز مثل من ای دوست بر مخیز، بس است
- ۴ عشق می‌بازم که غیر از باختن در عشق نیست / در نبردی این چنین هرکس به خاک افتاد برد

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

به ترتیب، قافیه چند بیت دارای حرف الحاقی است و چند بیت ذوقافیتین است؟

- قیامت که بازار مینو نهند / منازل به اعمال نیکو دهند
- بداندیش خلق از حق آگاه نیست / ز غوغای خلقتش به حق راه نیست
- بو که بر اجزای او تابد مهی / بو که در وی تاب مه یابد رهی
- مشرف و اهل قلم بر دست راست / زانکه علم خط و ثبت آن دست راست
- پس همی گفتند که ای ارکانیان / بی‌خبر از پاکی روحانیان

- ۱ سه - دو ۲ سه - سه ۳ دو - سه ۴ دو - چهار

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

در متن زیر کدام مورد نادریست است؟

«با شکست سامانیان خراسان ابتدا به دست سبکتگین و بعد پسرش، محمود افتاد و سلسله غزنوی در سال ۳۵۱

هجری

۲۱

در شهر غزنه تشکیل شد. غزنویان برای ماندگاری خود زبان فارسی را رواج دادند و در دربار آنان شاعرانی نظیر ناصر خسرو و عنصری به ستایش و مدیحه‌سرایی می‌پرداختند.»

۴۳

- ۱ ۴ ۲ ۳ ۳ ۲ ۴ ۱

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

در کدام بیت دو نکته برجسته قلمرو زبانی موجود در کلیله و دمنه و شعر عطار (مذکور در کتاب) به چشم می‌خورد؟

- ۱ چو روباهان و خرگوشان منه گوش / به روبه‌بازی این خواب خرگوش
- ۲ دو سوراخ چون روبه حيله ساز / یکی سوی شهوت یکی سوی آرز
- ۳ این سگ‌صفتان کنند ای آهوچشم / ناگاه تو را صید ز روبه‌بازی
- ۴ چو منی را فلک بیازارد / خردش بی‌خرد نینگارد؟

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۲۳ کدام عبارت با توضیح مقابل آن مغایرت دارد؟

- ۱ خسرو از آن طیره شده و از رسول خجل گشت، پرسید که همه چیز پس که داند؟ (قابوس‌نامه - دوره غزنوی و سلجوقی)
- ۲ کس فرستاد به شهرهای خراسان و هشیاران از آنجا بیاورد از هر شارستان، گرد کرد و بنشاند. (سفرنامه ناصرخسرو - دوره غزنوی)
- ۳ از ایشان فتوای کرد که روا باشد که ما این کتاب را به زبان پارسی گردانیم؟ گفتند: روا باشد. (ترجمه تفسیر طبری - قرن چهارم و پنجم)
- ۴ این ضحاک را اژدها به وی، از آن گفتندی که بر کتف او دو پاره‌گوشت بود بزرگ بر رُسته دراز. (تاریخ بلعمی - دوره سامانی)

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۲۴ مفهوم کلی کدام بیت با بیت زیر، «تضاد» دارد؟
«بگشود گره ز زلف زرتار / محبوبه نیلگون عماری»

- ۱ دوش چو سلطان چرخ تافت به مغرب عنان / گشت ز سیر شهاب روی هوا پرستان
- ۲ هزاران نرگس از چرخ جهانگرد / فرو شد تا برآمد یک گل زرد
- ۳ چو از کوه بفروخت گیتی‌فروز / دو زلف شب تیره بگرفت روز
- ۴ هر صبحدم آن ترک پری‌رخ ز شبستان / چون چشمه خورشید درخشان به درآید

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

- ۲۵ از میان زیر به ترتیب، کدام بیت «ذوقافیتین» و قافیه کدام بیت نادرست است؟
- الف: چون به داستان زدن گشادی دست / عشق، هشیار و عقل گشتی مست
ب: شراب لعل می‌سازد عرق را روی گلگونش / قدح لبریز می‌گردد از لب‌های میگونش
ج: تو را این همه ایدر آراسته است / اگر شهریاری و گر خواسته است
د: از رخس خواهند جای بوسه نافهمیدگان / در حرم محراب می‌جویند این نادیدگان
- ۱ الف - ب ۲ ج - ب ۳ الف - د ۴ ج - د

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

- ۲۶ با توجه به تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، کدام موارد نادرست ذکر شده است؟
- الف: قرن چهارم دوره طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با زکریای رازی آغاز شد.
ب: شاهنامه ابومنصوری به سال ۳۶۴ قمری به دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد.
ج: «تاریخ الرسل و الملوک» را ابوعلی بلعمی به دستور منصور بن نوح سامانی به زبان عربی نوشته است.
د: عهد سامانی بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد و نثر این دوره ساده و روان است.
ه: در دوره سلجوقی شعر حکمی و اندرزی به پختگی رسید و کسایب مروزی قصیده‌ای در این موضوع سرود.
- ۱ ب - ج ۲ الف - ه ۳ الف - ب ۴ ج - د

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۲۷ کدام عبارت «فاقد» ویژگی زبانی موجود در «کلیله و دمنه» است؟

- ۱ ملک پیلان با جملگی حشم به آب خوردن به سوی آن چشمه رفت و آن زمین خرگوشان بود.
- ۲ هرگاه که دست در شاخی زند بار دیگر در سر آید و مثلاً سنگ راه در هر گام پای دام او باشد.
- ۳ و لابد خرگوش را از آسیب پیل زحمتی باشد و اگر پای بر سر ایشان نهد، گوش‌مال تمام یابند.
- ۴ از حقوق رعیب بر ملک آن است که هریک را بر مقدار مروّت و یک‌دلی به درجه‌ای رساند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۲۸ کدام عبارت از لحاظ تاریخ ادبیات «درست» است؟

- ۱ بسیاری از اشعار پارسی در آثاری مانند کلیه و دمنه و هزار و یک شب به جا مانده است.
- ۲ زبان پارسی تا اواخر دوره ساسانیان رواج داشت و در شرق و شمال شرقی ایران متداول بود.
- ۳ آثار ادبی منظوم و منثور زبان پهلوی از بین رفته، ولی ترجمه عربی و فارسی برخی از آنان موجود است.
- ۴ فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی که به خط میخی نوشته می‌شد، مربوط به (۳۰۰ ق.م) تا حدود (۷۰۰ م) است.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۲۹ مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

الف: به مصاف سرکشان در چو تو تیغ‌زن نخیزد / به سریر خسروان بر چو تو تاجور نیاید
ب: سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش
ج: مرد سرکش ز هنرها عاری است / پشت خم خاصیت پرباری است
د: هر که تیغ ستم کشد بیرون / فلکش هم بدان بریزد خون

- ۱ ب و د ۲ الف و ب ۳ الف و د ۴ ب و ج

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۳۰ بیت «بگشود گره ز زلف زر تار / محبوبه نیلگون عماری» با کدام بیت ارتباط تصویری دارد؟

- ۱ مرغ تیزآهنگ لختی پر فشاند / تا عمود زرفشان بنمود صبح
- ۲ گل چون رخ لیلی از عماری / بیرون زده سر ز تاجداری
- ۳ تو تا ز شرم فکندی به چهره زلف سیاه / فغان ز خلق برآمد که آفتاب گرفت
- ۴ چو تاج خور روشن آمد پدید / سپیده ز خم کمان بردمید

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۳۱ قافیه کدام بیت نادرست است؟

- ۱ ای پیک پی‌خجسته که داری نشان دوست / با ما مگو بجز سخن دل‌نشان دوست
- ۲ آن‌کس که ازو صبر محال است و سکونم / بگذشت، ده انگشت فرو برده به خونم
- ۳ چون من به نفس خویشتن این کار می‌کنم / بر فعل دیگران به چه انکار می‌کنم
- ۴ کنی ناخوش به ما بر زندگانی / اگر از ما دمی دوری گزینی

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۳۲ از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام یک از قسمت‌های مشخص شده، نادریست است؟

«آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است. حتی رساله‌های کوچکی که

۱

معمولاً آن‌ها را در زمره آثار غیردینی به شمار می‌آورند، رنگ دینی دارند. آثار ادبی منثور و منظوم

۲

این زبان از میان رفته است، ولی ترجمه عربی و فارسی بعضی از آن‌ها مانند «درخت آسوریک و

۳

یادگار زریران» در دست است.

۴

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۳۳ کدام عبارت، «فاقد» ویژگی‌های زبانی موجود در «کلیله و دمنه» است؟

۱ عابدی را پادشاهی طلب کرد، اندیشید که دارویی بخورم تا ضعیف شوم.

۲ اندر آن جهان اندر محل رؤیت، گروهانی که خداوند را ببینند، غایب شوند.

۳ پیوسته نالان بود و خواب از وی بگسست و بر نعشی خفته بر دوش همی بردند.

۴ اگر همگنان در تدارک این کار پشت در پشت نه ایستید، وکیل دریا را جرأت افزایش.

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۳۴ با توجه به ویژگی‌های قلمرو سه‌گانه شعر در سبک خراسانی، کدام مورد نادریست است؟

۱ واقع‌گرا بودن شعر و توصیفات عمدتاً طبیعی و ساده (قلمرو ادبی)

۲ طبیعی و معتدل بودن استفاده از آرایه‌های ادبی (قلمرو ادبی)

۳ ساده بودن اشعار پندآموز و اندرزگونه (قلمرو فکری)

۴ حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات (قلمرو فکری)

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۳۵ مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

۱ مکن تا توانی دل خلق ریش / وگر می‌کنی می‌کنی بیخ خویش

۲ چنین است گردنده کار جهان / که ماتم کند سور را در زمان

۳ نگه کن در همه روزی به فردات / مکن بد تا نبینی بد مکافات

۴ مپندار سنگ گران از برت / که چون بازگردد فتد بر سرت

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

همه موارد در ابیات زیر «کاملاً» یافت می‌شود؛ به‌جز:

«هرکه تأمل نکند در جواب / بیشتر آید سخنش ناصواب
یا سخن آرای چو مردم به هوش / یا بنشین چون حیوانان خموش»

- ۱ قالب ابیات مثنوی و سراینده آن نظامی گنجوی در قرن ششم است.
- ۲ قافیه براساس قاعده ۲ سروده شده است و «ب و ش» حرف روی است
- ۳ سروده فوق ضرب‌المثل «اگر گفتن سیم باشد، خاموشی زر است» تناسب مفهومی دارد.
- ۴ ابیات فوق با بیت «کیست در این دیرگه دیرپای / کو لمن الملك زند جز خدای؟» هم‌وزن است.

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

با درنظر گرفتن اختیارات شاعری تقطیع کدام سروده درست است؟

- ۱ تو در نماز عشق چه خواندی (U -- UU--- U - U)
- ۲ جان من و تو تشنه مهر بود (- U - UU- U - U --)
- ۳ گامی به تو نزدیک و گامی دور (--- U --- U --)
- ۴ پشت لبخندی پنهان هر چیز (---- UU-- U -)

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

در کدام بیت «ذوقافیتین» به چشم می‌خورد؟

- ۱ اگر با پدر جنگ جوید کسی / پدر بی‌گمان خشم گیرد بسی
- ۲ یکی باز را دیده بر دوخته است / یکی دیده‌ها باز و پر سوخته است
- ۳ مگر کان فرومایه زشت‌کیش / به کارش نیاید خر پشت‌ریش
- ۴ یکی سر برآر از گریبان غم / به آرام دل با جوانان بچم

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

در کدام بیت قافیه درونی براساس قاعده ۱ و تبصره قافیه سروده شده است؟

- ۱ تا عشق و رندی است کیشم یکسان بود نوش و نیشم / من دشمن جان خویشم گر او بود دشمن من
- ۲ تا در دلم جا گرفتی در سینه مأوا گرفتی / بوی گل و سوسن آید از چاک پیرامن من
- ۳ من کیستم بینوایی با درد غم آشنایی / هر لحظه گردد بلایی چون سایه پیرهن من
- ۴ بنشین چو گل در کنارم تا بشکفد گل ز خارم / ای روی تو لاله‌زارم وی موی تو سوسن من

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

وجود بعضی از واژگان، در همه ابیات، یادآور نقد شعر عطار در کتاب درسی است؛ به‌جز:

- ۱ نوپاک باش و مدار ای برادر از کس باک / زنند جامه ناپاک گازران بر سنگ
- ۲ چه خوش گفت آن تهی‌دست سلحشور / جوی زر بهتر از پنجاه من زور
- ۳ پیاموزم این کودکان را همی / برون زین نیارم زدن خود دمی
- ۴ دو سوراخ چون روبه حيله‌ساز / یکی سوی شهوت یکی سوی از

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

۴۱ کدام مورد به ترتیب، بیانگر «ویژگی نثر دوره سامانی و ویژگی فکری شعر سبک خراسانی» است؟

- ۱ تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز - توجه به صفا و پالایش درون در سروده‌های این عصر
- ۲ به‌کارگیری لغات کم‌کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد - استفاده از قافیه و ردیف‌های بسیار ساده
- ۳ تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی - غالب بودن روح شادی و نشاط و خوش‌باشی
- ۴ آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان - حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات این دوره

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

۴۲ کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

«چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود / دیگران را خیره‌خیره دل چرا باید خلید»

- ۱ آن چه دی کاشته‌ای می‌کنی امروز درو / طمع خوشه گندم مکن از دانه جو
- ۲ آن‌که کردار بد روا بیند / خود ز کردار خود جزا بیند
- ۳ انگشت مکن رنجه به در کوفتن کس / تا کس نکند رنجه به در کوفتن مشت
- ۴ جفاهای تو نزد من مکافاتش بجا باشد / ولیکن آن کند هرکس که از اصلش سزا باشد

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۴۳ مفهوم عبارات زیر از کدام بیت، دریافت نمی‌شود؟

«بوزرجمهر گفت: همه چیز را همگان دانند و همگان هنوز از مادر زاده نشده‌اند.»

- ۱ روشنی عقل به جان داده‌ای / چاشنی دل به زبان داده‌ای
- ۲ اهل خرد گرچه در این ره بسند / در همه چیزی نه به تنها رسند
- ۳ سفره حکمت نه به یک جا نهند / تحفه دانش نه به یک تن دهند
- ۴ عقل در این ره همه‌دانی ندید / او همه‌دان است که عقل آفرید

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۴۴ مفهوم کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟

«قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش»

- ۱ از مردم کم ظرف نیاید سفر بحر / پیداست حبابی چه نفس داشته باشد
- ۲ شده است موج به بحر از شکستگی غالب / شکسته باش چو خواهی تو را ظفر بخشند
- ۳ ز نقش، باد به دست است موج دریا را / صدف ز ساده‌دلی مخزن گهر باشد
- ۴ گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۴۵ با توجه به «عروض و قافیه» کدام مورد غلط است؟

«آشفته‌سخن چو زلف جانان خوشتر / چون کار جهان بی‌سر و سامان خوشتر
مجموعه عاشقان بود دفتر من / مجموعه عاشقان پریشان خوشتر»

- ۱ خوشتر «ردیف» و «ن» حرف روی است.
- ۲ قافیه ابیات فوق براساس قاعده ۲ سروده شده است.
- ۳ ابیات فوق را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد.
- ۴ اختیار شاعری «قلب و ابدال» هر دو در سروده فوق یافت می‌شود.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۴۶

«قاعده و تبصره قافیه» در کدام ابیات یکسان است؟

- الف - تا با تو آرمیده‌ام از خود رمیده‌ام / منت خدای را که چه خوش آرمیده‌ام
 ب- از بس عرق شرم نشسته است به رویم / محروم ز نظاره آن روی نکویم
 ج- بوی رحمان از یمن آمد دل و جان تازه شد / دل چه و جان چه جهان از بوی رحمان تازه شد
 د- چندان به سر کوی خرابات خرابم / کاسوده ز اندیشه فردای حسابم

۴ ج - د

۳ ب - د

۲ الف - د

۱ الف - ج

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۴۷

«قاعده قافیه» در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱ چار دیوار قفس عشرت‌سرای ما بس است / شهربند دام باغ دلگشای ما بس است
 ۲ چه پروا از عتاب و ناز عشاق بلاجو را / که عاشق مدّ احسان می‌شمارد چین ابرو را
 ۳ گفتا برون شدی به تماشای ماه نو / از ماه ابروان منت شرم باد رو
 ۴ همه شب راه دلم بر خم گیسوی تو بود / آه از این راه که باریک‌تر از موی تو بود

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۴۸

کدام عبارات از جنبه تاریخ ادبیات «درست» است؟

- الف- ایجاز و اختصار، کوتاهی جملات و بهره‌گیری کمتر از لغات عربی از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.
 ب- قرن چهارم هجری دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی در ادبیات بود.
 ج- رایج‌ترین انواع شعر در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم «حماسی»، «مدحی» و «غنایی» بود.
 د- نثر دوره سامانی گرچه ساده بود؛ اما اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن بسیار رواج داشت.

۴ ب - د

۳ ب - ج

۲ الف - د

۱ الف - ج

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۴۹

کدام بیت «فاقد» ویژگی «زبانی» سبک خراسانی است؟

- ۱ چنین آن دو ماهر در آداب ضرب / ز هم رد نمودند هفتاد حرب
 ۲ خود و نامداران هزار و دویست / تو گفתי کشان بر زمین جای نیست
 ۳ ز فتراک بگشود پیچان کمند / بینداخت و آمد میانش به بند
 ۴ کمان به زه را به بازو فکند / به بند کمر بر بزد تیر چند

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۵۰

کدام گروه، «همگی» شاعران نیمه دوم قرن پنجم و قرن ششم‌اند؟

- ۱ نظامی گنجه‌ای - فردوسی - سنایی - عطار
 ۲ ناصر خسرو - شهید بلخی - فرخی سیستانی - خاقانی
 ۳ خواجه عبدالله انصاری - کسایی - ناصر خسرو - رودکی
 ۴ جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی - خاقانی - انوری - سنایی

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۵۱

کدام ابیات با یکدیگر تناسب مفهومی دارند؟

- الف- گر تو گرفتارم کنی من با گرفتاری خوشم / و ر خوار چون خرم کنی ای گل بدان خواری خوشم
ب- من از این جا به ملامت نروم / که من اینجا به امیدی گروم
ج- بلبل همه شب در غم گل بر سر خار است / گو گل مطلب هرکه سر خار ندارد
د- بر سرم هرچه رود خاک رهم گو میرو / نیستم باد که از کوی تو برخیزم زود

۴ ج - د

۳ ب - د

۲ الف - د

۱ الف - ج

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۲

مفهوم بیت زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«دانه باشی مرغکانت برچند / غنچه باشی کودکانت برکنند»

- ۱ جسم اگر از یکدگر ریزد غباری گو مباح / روح اگر از تن هوا گیرد بخاری گو مباح
۲ در سر زینت خودآرا می‌رود آخر سرش / حلقه فتراک طاووس است از بال و پرش
۳ کدام دانه فرو رفت در زمین که نرُست / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد
۴ فریاد مرغکان سحرخیز این بود / کای خوابناک جان تو جان صبحگاه

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۳

مفهوم کدام بیت، با بیت زیر یکسان است؟

«گر تیغ برکشد که محبّان همی زنم / اوّل کسی که لاف محبّت زند منم»

- ۱ موسی از زلزله طور چه پروا دارد / سنگ طفلان چه کند با سر دیوانه عشق
۲ لاف عشق و گله از یار زهی لاف خلاف / عشقبازان چنین مستحق هجرانند
۳ طمع مدار که دوری گزینم از رخ خوب / که نیست شرط محبت جدایی از محبوب
۴ کشته تیغ ملامت به رضا نتوان شد / حذر از ضربت شمشیر قضا نتوان کرد

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۴

وزن عروضی سروده زیر کدام است؟

«آسمان صاف و شب آرام / بخت خندان و زمان رام»

- ۱ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن
۲ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
۳ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعل
۴ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۵

«قاعده و تبصره قافیه» در کدام ابیات یکسان است؟

- الف- صبا تو نکهت آن زلف مشکبو داری / به یادگار بمانی که بوی او داری
ب- سینه مالا مال درد است ای دریغا مرهمی / دل ز تنهایی به جان آمد خدا را همدمی
ج- دیدم به خواب دوش که ماهی برآمدی / کز عکس روی او شب هجران سرآمدی
د- بیا با ما مورز این کینه داری / که حق صحبت دیرینه داری

۴ ج - د

۳ ب - د

۲ ب - ج

۱ الف - ج

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۶ حروف اصلی قافیه در کدام بیت (مصوت + صامت + صامت) است؟

- ۱ در زلف تو بند بود داد دل ما / در بند کمند بود داد دل ما
- ۲ پرسیدم از هلال که قدت چرا خم است / گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است
- ۳ بر زلف تو باید که ره شانه ببندند / یا مشک‌فروشان در کاشانه ببندند
- ۴ هان ای دل عبرت‌بین از دیده عبر کن هان / ایوان مداین را آیینۀ عبرت دان

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۷ کدام مورد بیانگر ویژگی سبکی نثر زیر نیست؟

«سالی چند بماندند که ملک بنام کودکی بود و کس هیبت نداشت و هیچ سپاه گرد نیامد تا شاپور بزرگ شد. پس چون پنج سال برآمد، عقل و تدبیر اندرو بدید و نخستین چیزی که از عقل و ادب شاپور بدیدند یک شب بر بام کوشک خفته بود به تیسفون ...»

- ۱ کوتاهی جملات
- ۲ ایجاز و اختصار در لفظ و معنا
- ۳ بهره‌گیری بیشتر از لغات عربی
- ۴ تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۸ همه موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات «کاملاً» درست‌اند؛ بجز:

- ۱ قرن چهارم با دانشمند بزرگی چون محمد بن زکریای رازی آغاز شد و با شاعر بی‌نظیری مانند فردوسی ادامه یافت.
- ۲ در زمان سلجوقیان، بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی به‌شمار می‌آمد و بسیاری از دانشمندان آثار ارزنده‌ای به پارسی پدید آوردند.
- ۳ در اوایل قرن پنجم بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی وارد فارسی دری می‌شود.
- ۴ امرای سامانی با تشویق شاعران و نویسندگان می‌کوشند، ترکیب تازه‌ای از هویت فرهنگی، یعنی بازیافتن اندیشه ایرانی در چارچوب فرهنگ اسلامی را ترویج کنند.

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۹ مفهوم کدام بیت، متفاوت با سایر ابیات است؟

- ۱ من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم / که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم
- ۲ گر عزم جفا داری سر در رخت اندازم / و راه وفاگیری جان در قدمت ریزم
- ۳ مشکل است از درد و داغ عشق دل برداشتن / ورنه می‌دادم به سیلاب فنا این خانه را
- ۴ به تیغم گر کشد دستش نگیرم / وگر تیرم زند منت پذیرم

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۰ کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«گر تو گرفتارم کنی من با گرفتاری خوشم / و ر خوار چون خارم کنی ای گل بدان خواری خوشم»

- ۱ جفا پل بود بر عاشق شکستی / وفا گل بود بر دشمن فشاندی
- ۲ طرفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد / داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ ورد
- ۳ تیر بلای او را جز دل هدف نباشد / تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد
- ۴ گرم بازآمدی محبوب سیم‌اندام سنگین‌دل / گل از خارم برآوردی و خار از پای و پای از گل

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۱ توضیح روبه‌روی کدام بیت، در مورد قافیه درست است؟

- ۱ سپه را تو باش این زمان پیشرو / تویی کینه‌خواه جهان‌دار نور (قاعده‌ی ۱)
- ۲ ناقه‌ی جسم دلی را بنده باش / تا شوی با روح صالح خواجه‌تاش (ذوقافیتین)
- ۳ دوش از در میخانه کشیدند به دوشم / تا روز جزا مست ز کیفیت دوشم (ش: حرف روی)
- ۴ خدایا مقصر به کار آمدم / تهی‌دست و امیدوار آمدم ((یم) حروف الحاقی)

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۲ قاعده‌ی قافیه در مقابل کدام بیت، غلط آمده است؟

- ۱ ای برادر بشنوی رمزی ز شعر و شاعری / تا ز ما مثنی گدا کس را به مردم نشمری (قاعده‌ی ۲)
- ۲ چون من به ره سخن فراز آیم / خواهم که قصیده‌ای بیاریم (قاعده‌ی ۲)
- ۳ اگر محوّل حال جهانیان نه قضاست / چرا مجاری احوال برخلاف رضاست (قاعده‌ی ۱)
- ۴ در پای تو تا زلف چلیپای تو افتاد / بس دل که از این سلسله در پای تو افتاد (قاعده‌ی ۱)

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۳ در کدام عبارات، ویژگی‌های زبان پهلوی آمده است؟

- الف) در زمان اشکانیان و در شمال و شمال شرقی ایران رواج داشته است.
- ب) اغلب آثار ادبی پهلوی شفاهی بوده و به کتابت درنیامده است.
- ج) از این زبان ترجمه عربی و فارسی کلیله و دمنه و هزار و یک شب موجود است.
- د) در اصل «درخت آسوریک» و «یادگار زیربان» به این زبان است.
- هـ) زبان رسمی دوران ساسانی و متعلق به ناحیه پارس است.

- ۱ الف - ب - ج
- ۲ الف - د - هـ
- ۳ ب - ج - د
- ۴ ب - ج - هـ

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۴ ویژگی‌های زبانی «سبک خراسانی» در کدام مصراع‌ها مشهود است؟

- الف) به رنج اندر است ای خردمند گنج
- ب) یک است ابلهان را شتاب و شکیب
- ج) چه پرسى کزین پس نبینی تو کام
- د) به فتراک بر بست پیچان کمند
- هـ) کمان را بمالید رستم به چنگ

- ۱ الف - ب - د
- ۲ الف - ج - د
- ۳ ب - ج - د
- ۴ ب - ج - هـ

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۵ مفهوم قطعه‌ی زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«چو دخت نیست خرج آهسته‌تر کن / که می‌گویند ملاحان سرودی
اگر باران به کوهستان نبارد / به سالی دجله گردد خشک رودی»

- ۱ فروزد شمع اقبال به نور خویشتن آری / چراغ مهر عالم‌تاب مستغنی است از روغن
- ۲ ابلهی کاو روز روشن شمع کافوری نهد / زود باشد کش به شب روغن نماند در چراغ
- ۳ کرد خرج آب و گل کوتاه بینی‌ها مرا / پیش‌تر از خانه می‌بایست خود را ساختن
- ۴ قطره‌ی آبی که دارد درنظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

۶۶ کدام بیت، براساس قاعده و تبصره ۱ قافیه سروده شده است؟

- ۱ رفتی و نام تو ز زبانم نمی‌رود / و اندیشه‌ی تو از دل و جانم نمی‌رود
۲ از پسته‌ی تنگ خود آن یار شکر بوسه / دوشم به لب شیرین جان داد به هر بوسه
۳ زهی خورشید را داده رخ تو حسن و زیبایی / در لطف تو کس بر من نبندد گر تو بگشایی
۴ میر من خوش می‌روی کاندلر سر و پا میرمت / خوش خرامان شو که پیش قد رعنا میرمت

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

۶۷ کدام ابیات «فاقد» ردیف است؟

- الف) من قصه خویشتن بدو چون گویم / ترک است و به چوگان بزند چون گویم
ب) تنگ شد از غم دل، جای به من / یک دل و این همه غم وای به من
ج) مشو تا توانی ز رحمت بری / که رحمت برندت چو رحمت بری
د) گدایی که بر خاطرش بند نیست / به از پادشاهی که خرسند نیست
هـ) خوش آن‌که نگاهش به سر و پای تو باشد / آیینه صفت محو تماشای تو باشد

- ۱ ب ج - د ۲ ب - د - هـ ۳ الف - ج - د ۴ الف - ج - هـ

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

۶۸ متن زیر برگزیده‌ای از کدام اثر ادبی است و مربوط به کدام دوره است؟

«پس عبدالمطلب گفت که ایها الملک، من خداوند اُشترم نه خداوند خانه و مر این خانه را خداوندی هست و او خود خانه‌ی خود را نگاه دارد.»

- ۱ قابوس‌نامه - دوره‌ی غزنوی ۲ کشف‌المحجوب - دوره‌ی غزنوی
۳ کیمیای سعادت - دوره‌ی سلجوقی ۴ ترجمه‌ی تفسیر طبری - دوره‌ی سامانی

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

۶۹ کدام موارد، از ویژگی‌های «فکری» سبک خراسانی محسوب می‌شود؟

- الف) حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات این دوره
ب) واقع‌گرا بودن شعر، محسوس و عینی بودن آن و سادگی توصیفات
ج) بهره گرفتن از تشبیهات حسی در توصیف پدیده‌ها
د) رشد قالب غزل در اواخر این دوره

- ۱ الف - ب ۲ الف - د ۳ ب - د ۴ ب - ج

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

۷۰ کدام بیت «ذوقافیتین» است؟

- ۱ کودکی در پیش تابوت پدر / زار می‌نالید و برمی‌کوفت سر
۲ حيله‌آموزان جگرها سوخته / فعل‌ها و مکرها آموخته
۳ فتنه و آشوب و خون‌ریزی مجوی / بیش از این از شمس تبریزی مگوی
۴ این سخن نه هم ز درد و سوز گفت / خوابناکی هرزه گفت و باز خفت

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۷۱ در کدام بیت «قاعده‌ی قافیه» متفاوت است؟

- ۱ خوش آن‌که حلقه‌های سر زلف واکنی / دیوانگان سلسله‌ات را رها کنی
- ۲ اولین گام از سمند عقل را پی می‌کنی / وادی بی‌منتهای عشق را طی می‌کنی
- ۳ زان فشانم اشک در هر ره‌گذاری / تا به دامن تو ننشیند، غباری
- ۴ این چه دامی است که از سنبل مشکین داری / که به هر حلقه‌ی آن صد دل مسکین داری

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۷۲ متن زیر از کدام اثر برگزیده شده است و گوینده‌ی آن چه کسی است؟

«فرمان بزرگوار از خدای نامدار می‌گوید ... بندگان من، مرا پرستید و مرا خوانید و مرا دانید که آفریدگار منم؛ کردگار نامدار، بنده‌نواز آمرزگار منم؛ مرا پرستید که ...»

- ۱ اسرارالتوحید - محمّد بن منور
- ۲ مناجات‌نامه - خواجه عبدالله انصاری
- ۳ کشف‌الاسرار - ابوالفضل میبدی
- ۴ ترجمه‌ی تفسیر طبری - محمّد بن جریر طبری

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۷۳ ابیات زیر از کیست و در چه قرنی سروده شده است؟

«به هوا درنگر که لشکر برف / چون کند اندر او همی پرواز
راست هم‌چون کبوتران سپید / راه‌گم‌کردگان ز هیبت باز»

- ۱ انوری - ششم
- ۲ آغاجی - چهارم
- ۳ ناصر خسرو - پنجم
- ۴ جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی - ششم

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۷۴ همه‌ی گزینه‌ها بیان‌گر ویژگی‌های زبانی ابیات زیر است؛ به‌جز:

«آس شدم زیر آسیای زمانه / نیسته خواهم شدن همی به کرانه
زاد همی ساز و شغل خویش همی پز / چند پزی شغل نای و شغل چغانه»

- ۱ کاربرد شبکه‌ی معنایی تناسب.
- ۲ کاربرد تاریخی دستور و کوتاهی جمله‌ها.
- ۳ کمی واژگان غیرفارسی و وجود واژگان کهن.
- ۴ ساده و عینی بودن ظاهر شعر و ذهنی و معنوی بودن نتیجه‌ی آن.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۷۵ مفهوم بیت زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«سجده نتوان کرد بر آب حیات / تا نیابم زین تن خاکی نجات»

- ۱ زین بند گران که این تن توست / چون هیچ نیایدت رهایی؟
- ۲ به جان جهان کی رسد رهرو عشق / اگر دل ز جان و جهان برنگیرد
- ۳ برگذر زین تنگنای ظلمت اینک روشنی / در گذر زین خشکسال آفت اینک مرجبا
- ۴ تن آسوده نداند که دل خسته چه باشد / من گرفتار کمندم تو چه دانی که سواری؟

سراسری - انسانی - ۹۹

۷۶ در همهی ابیات شاعر «مغتنم شمردن عمر» را توصیه می‌کند؛ به جز:

- ۱ اگر از نوبهاران برگ سبزی نیست در بارت / رخ زردی به دست آور در ایام خزان آخر
- ۲ سرآمد در غم سود و زیان سرمایه‌ی عمرت / غم سرمایه خور تا چند از سود و زیان آخر
- ۳ به فکر آشیان آرایی افتادی نمی‌دانی / که ماری می‌شود هر خار و خس زین آشیان آخر
- ۴ به غفلت مگذران یکسر بهار زندگانی را / چراغی برفروز از آتش این کاروان آخر

سراسری-انسانی-۹۹

۷۷ کدام گزینه به‌ترتیب، معرّف آثار: «سیاست‌نامه، الالبیه، شاهنامه‌ی ابومنصوری، حقائق‌السحر» است؟

- الف) نخستین کتاب نثر فارسی که تنها مقدمه‌ی آن به دست ما رسیده است.
ب) نثر علمی حدوداً با این کتاب آغاز شد. این کتاب در عهد منصور بن نوح سامانی در خواص گیاهان نوشته شد.
ج) از متون مهم تاریخی و ادبی قرن پنجم است که نویسنده آن‌را به امر ملک‌شاه سلجوقی در ۵۰ باب نوشت.
د) این کتاب اولین و مهم‌ترین کتابی است که خاص علم نجوم، هندسه و حساب نوشته شده است.

- ۱ الف، ب، ج، د ۲ ب، د، الف، ج ۳ ج، ب، الف، د ۴ د، ب، الف، ج

سراسری-انسانی-۹۹

۷۸ در میان آثار زیر، «چند اثر منظوم و چند اثر منثور» به‌ترتیب، به چشم می‌خورد؟

- «شاد بهر، سندبادنامه، شاهنامه ابومنصوری، حدودالعالَم، مناظرات اسدی توسی، روض‌الجنان، الالبیه، گرشاسب‌نامه، خوان اخوان، قابوس‌نامه، طبقات الصوفیه، حدیقة الحقیقه»

- ۱ چهار - هشت ۲ پنج - هفت ۳ شش - شش ۴ هفت - پنج

سراسری-انسانی-۹۹

۷۹ کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش / ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی زود باش»

- ۱ فرصت شمار صحبت کز این دو روزه منزل / چون بگذریم دیگر نتوان به هم رسیدن
- ۲ سعدیا دی رفت و فردا هم‌چنان معلوم نیست / در میان این و آن فرصت شمر امروز را
- ۳ از کران تا کران لشکر ظلم است ولی / از ازل تا به ابد فرصت درویشان است
- ۴ ز خود بهتری جوی و فرصت شمار / که با چون خودی گم کنی روزگار

سراسری-انسانی-۹۹

۸۰ مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، تفاوت دارد؟

- ۱ تشنه‌چشمان را ز نعمت سیر کردن مشکل است / دشت اگر دریا شود ریگ روان سیراب نیست
- ۲ سیر چشمی می‌کند دل را ز دنیا بی‌نیاز / گوهر قانع ز روی تلخ دنیا فارغ است
- ۳ چو حافظ در قناعت کوش و از دنیای دون بگذر / که یک جو مَنّت دونان به صد من زر نمی‌ارزد
- ۴ سیر چشمانیم، ما را بر زر گل چشم نیست / برگ سبزی از گلستان خون‌بهای ما بس است

سراسری-انسانی-۹۹

۸۱ در بیت زیر، با توجّه به اختیارات شاعری تعداد هجاهای بلند و کشیده به‌ترتیب، کدام است؟
«از پای فتادیم چو آمد غم هجران / در درد بمردیم چو از دست دوا رفت»

- ۱ ده، پنج ۲ ده، شش ۳ یازده، چهار ۴ یازده، پنج

سراسری-انسانی-۹۹

۸۲ قافیه در کدام بیت «غلط» است؟

- ۱ مرا چون خلیل آتشی در دل است / که پنداری این شعله بر من گل است
- ۲ اجل ناگهان در کمینم کشد / همان به که آن نازنینم کشد
- ۳ نه خود را به آتش به خود می‌زنم / که زنجیر شوق است در گردنم
- ۴ گدایی که از پادشاه خواست دخت / قفا خورد و سودای بیهوده پخت

سراسری-انسانی-۹۹

۸۳ قافیه در کدام بیت «یک گروه قیدی» است؟

- ۱ ای تاب داده گیسو حالی است بر دل من / از تاب بی‌حسابت وز پیچ بی‌شماره
- ۲ آشفته‌گان عشقت گیرم که جمع گردند / جمع از کجا توان کرد دل‌های پاره پاره
- ۳ با این سپاه مژگان از خانه گر درآیی / تسخیر می‌توان کرد شهری به یک اشاره
- ۴ از لعل و چشمت آخر دیدی که شد فروغی / ممنوع به یک تبسم، قانع به یک نظاره

سراسری-انسانی-۹۹

۸۴ انتساب کدام بیت به سراینده‌ی مقابل آن، نادرست است؟

- ۱ الا یا خیمگی، خیمه فروهل / که پیشاهنگ، بیرون شد ز منزل (منوچهری)
- ۲ گل بخندید و باغ شد پدرام / ای خوشا این جهان، بدین هنگام (رودکی)
- ۳ صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید / دانه چون در آسیا افتد تحمّل بایدش (صائب)
- ۴ ای بی‌نشان محض، نشان از که جویمت؟ / گم گشت در تو هر دو جهان، از که جویمت؟ (عطار)

سراسری-انسانی-۹۹

۸۵ از دیدگاه تاریخ ادبیات همه‌ی موارد کاملاً درست است؛ به جز:

- ۱ زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. این زبان اساساً به ناحیه‌ی پارس تعلّق داشته است و آن‌را «فارسی نو یا فارسی دری» نامیده‌اند.
- ۲ زبان فارسی باستان در دوره‌ی هخامنشی رایج بود. آثار برجای مانده‌ی این زبان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط میخی است.
- ۳ آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیش‌تر آثار دینی زرتشتی است. حتی رساله‌های کوچکی مانند «یادگار زریران» رنگ دینی دارد.
- ۴ زبان پارسی در دوره‌ی اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره‌ی ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.

سراسری-انسانی-۹۹

۸۶ ابیات زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«نهنگی بچه‌ی خود را چه خوش گفت / به دین ما حرام آمد کرانه
به موج آویز و از ساحل بپرهیز / همه دریاست ما را آشیانه»

- ۱ گر موج‌خیز حادثه سر بر فلک زند / عارف به آب تر نکند رخت و پخت خویش
- ۲ موجیم که آسودگی ما عدم ماست / ما زنده از آنیم که آرام نگیریم
- ۳ صائب از فرد روان باش که چون موج سراب / رو به دریای عدم می‌برد این قالب‌ها
- ۴ تو سعی کن که به روشندلان رسی صائب / که سیل واصل دریا چو شد زلال شود

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۸۷ در کدام بیت، قافیه «غلط» است؟

- ۱ پس این پیر از آن طفل نادان ترست / که از بهر مردم به طاعت درست
- ۲ مرا چون خلیل آتشی در دل است / که پنداری این شعله بر من گل است
- ۳ سر از کوی صورت به معنی کشید / قلم بر سر حرف دعوی کشید
- ۴ به نزدیک من شبرو راهزن / به از فاسق پارسا پیرهن

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۸۸ در تمامی ابیات قافیه درست است؛ به جز:

- ۱ خویشان را عارف و واله گنی / خاک در چشم مروّت می زنی
- ۲ ناگهان تمثال گرگ هشته ای / سر برآورد از فراز پشته ای
- ۳ گفت یک گوشه است آن باغبان / هست این جا گرگ و او را پاسبان
- ۴ گر میسر کردن حق ره بُدی / هر جهود و گبر از او آگه بُدی

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۸۹ تعداد جناس در کدام بیت، بیش تر است؟

- ۱ چشمه ی چشم من از سرو قدت یافته آب / رشته ی جان من از شمع رخت یافته تاب
- ۲ تا جان بود از مهر رخس برنکنم دل / گر میر نهد بندم و گر پیر دهد پند
- ۳ دل به دست یار و غم در دل بماند / خارم اندر پای و پا در گل بماند
- ۴ من با غم دل ساخته و سوخته در تب / و او از دم دود من دلسوخته در تاب

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۹۰ «تاریخ الرّسل و الملوک» نوشته ی کیست و ترجمه ی فارسی آن چه نام دارد؟

- ۱ ابوعلی بلعمی، تاریخ بلعمی
- ۲ محمّد بن جریر طبری، تاریخ طبری
- ۳ محمّد بن جریر طبری، تاریخ بلعمی
- ۴ عده ای از علمای ماوراءالنّهر، ترجمه ی تفسیر طبری

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۹۱ تمامی موارد از رخدادهای عمده برای زبان فارسی در سده ی سوم تا میانه ی سده ی پنجم است؛ به جز:

- ۱ گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار
- ۲ در آمیختن زبان فارسی با مفردات و ترکیبات زبان عربی
- ۳ آمیختگی با واژه ها، نام ها و لقب های غیر رایج در عصر غزنوی و سلجوقی
- ۴ گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۹۲

کدام بیت، فاقد مفهوم بیت زیر است؟

«صبر بر جور فلک کن تا برآیی رو سفید / دانه چون در آسیا افتد تحمّل بایدش»

- ۱ از صبر تلخ چاره‌ی من می‌کند طبیعت / بیچاره‌ام چه چاره ز بیچارگی مرا
- ۲ مکن ز بستگی کار شکوه چون خامان / که صبر غنچه گره را گره‌گشا کرده است
- ۳ گرچه رنجوری صبوری کن که در دار فنا / هر چه آید بر سر فرزند آدم بگذرد
- ۴ صبوری ورز اگر خواهی که کام دل به دست آری / سرانجام همه کارت بود از صبر پا برجا

سراسری-انسانی-۹۸

۹۳

قافیه در کدام بیت، نادرست است؟

- ۱ من کی‌ام آن‌را که شرح آن دهم / و ر دهم آن شرح، خط بر جان نهم
- ۲ چون بدیدش یاد آورد آن خویش / بی‌طمع شد ز اشتر آن یار و خویش
- ۳ مر مرا این‌جا شکایت شکر شد / کفر ایمان گشت و ایمان کفر شد
- ۴ می‌نماید مار اندر چشم مال / هر دو چشم خویش را نیکو بمال

سراسری-انسانی-۹۸

۹۴

قافیه در همه‌ی ابیات درست است؛ به‌جز:

- ۱ از همه باشد به حقیقت گزیر / از تو نباشد که نداری نظیر
- ۲ ای خنده‌ی تو راهزن کاروان قند / ما نیش عشق خورده و لعل تو نوشخند
- ۳ گر چه آتش نیز هم جسمانی است / نه ز روح است و نه از روحانی است
- ۴ تو آنچ از تو سزد گفتی و کردی / غم جان من بیچاره خوردی

سراسری-انسانی-۹۸

۹۵

سبک شعری کدام بیت، متفاوت با سایر ابیات است؟

- ۱ بسوزند چوب درختان بی‌بر / سزا خود همین است مر بی‌بری را
- ۲ بدان کوش تا زود دانا شوی / چو دانا شوی زود والا شوی
- ۳ به قد تو گویی سروی است در میان قبا / به روی گفتی ماهی است بر نهاده کلاه
- ۴ دواى عاشق دلخسته را معشوق می‌داند / کسی تا درد شناسد نمی‌داند دواى من

سراسری-انسانی-۹۸

۹۶

کدام بیت ذوقافیتن نیست؟

- ۱ حوریانش طرفه رُفت و رو کنند/ عطرش از گیسوی عنبر بو زنند
- ۲ شاعر طوس آب بسته کشته را/ هم غزالی پنبه کرده رشته را
- ۳ جوانی سر از رای مادر بتافت/ دل دردمندش به آذر بتافت
- ۴ تا رهی از حبس این فانی جهان/ در جهان جان بمانی جاودان

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

آرایه‌های روبه‌روی همه‌ی ابیات کاملاً درست است، بی‌چیز: ۹۷

۱ مسافر عجب است این گل رسیده که او / چو برگ سفره بسازد ره سفر گیرد

(تشبیه - کنایه)

۲ کوه جام لاله گیرد ابر لؤلؤ گسترده

باغ چون مینو نماید راغ چون مینا شود

(استعاره - جناس)

۳ تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم

تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی

(ایهام - جناس تام)

۴ باد نوروز از کجا این بوی جان می‌آورد

جان من بی‌پا به کوی دلستان می‌آورد

(حس‌آمیزی - تشخیص)

کنکوره‌های خارج از کشور - سراسری - ریاضی

کدام بیت، ذوقافیتین نیست؟ ۹۸

۱ اولاً از عیب خلق آزاد شو

پس به عشق غیب مطلق شاد شو

۲ گر دوا را این مرض قابل بُدی

آخر از وی دَرّه‌ای زایل شدی

۳ گر چه این انعام و این توفیق هست

می ندارم جانم از تحقیق دست

۴ ور به خرگه بگذرد بیگانه رو

حمله بیند از سگان شیرانه او

کنکوره‌های خارج از کشور - سراسری - انسانی

در کدام گزینه، همه‌ی آرایه‌های موجود در بیت زیر، ذکر شده است؟ ۹۹
«همه سرسبزی سودای رخت می‌خواهم / که همه عمر من اندر سر آن سودا شد»

۱ استعاره، مجاز، کنایه، واج‌آرایی

۲ حسن تعلیل، کنایه، مجاز، مراعات نظیر

۳ کنایه، تشبیه، ایهام، واج‌آرایی

۴ تشبیه، استعاره، مراعات نظیر، جناس تام

کنکوره‌های خارج از کشور - سراسری - انسانی

در کدام بیت، قافیه نادرست است؟ ۱۰۰

۱ آن‌که انکار حقایق می‌کند / جملگی او بر خیالی می‌تند

۲ از فراق این خاک‌ها شوره شود / آب زرد و گنده و تیره شود.

۳ چون تو می‌بینی که نیکی می‌کنی / بر حیات و راحتی بر می‌زنی

۴ گفت حق خود او جدا شد از بهی . تو بدین تزویرها هم کی رهی؟

کنکوره‌های خارج از کشور - سراسری - انسانی

کدام بیت «ذوقافیتین» است؟ ۱۰۱

۱ ناقه‌ی جسم ولی را بنده باش / تا سوی با روح صالح خواجه تاش

۲ آن که از کبرش دلت لرزان بود / چون شوی چون پیش تو گریان شود

۳ میوه‌ات باید که شیرین‌تر شود / چون رسن تابان نه واپس‌تر رود

۴ شکر یزدان را که چون او شد پدید / در خیالش جان خیال خود بدید

کنکوره‌های خارج از کشور - سراسری - انسانی

- ۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
و: واژگان قافیه: گفت و گو - بدو (قاعده ۱) = گلبو (قاعده ۱)
ج: واژگان قافیه: پیشرو - نو (قاعده ۲) = گرو (قاعده ۲)
ه: واژگان قافیه: راهرو - شنو (قاعده ۲) = گرو (قاعده ۲)
- ۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رویداد مهم دیگر این دوره، نشر و گسترش زبان فارسی در هندوستان و آسیای صغیر، یعنی در نواحی شرقی و غربی بیرون از ایران بود. زبان فارسی در پی لشکرکشی‌های متعدد محمود غزنوی، و جانشینان او، به هندوستان راه یافت و در اندک زمانی در میان هندوان نه تنها زبان سیاسی و نظامی، بلکه زبانی مقدس قلمداد گردید.
- ۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است. حتی رساله‌های کوچکی که معمولاً آنها را در زمره آثار غیردینی به شمار می‌آورند، مانند «یادگار زریران» نیز رنگ دینی دارند. آثار ادبی منثور و منظوم این زبان، از میان رفته است، ولی ترجمه عربی و فارسی بعضی از آنها مانند «کلیله و دمنه» و «هزار و یک‌شب» در دست است که آنها هم دچار تغییرات فراوان شده‌اند؛ در واقع باید گفت آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت در نیامده بود.
- ۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ بر مفهوم ناپایداری قدرت شاهان و بی‌وفایی روزگار تأکید دارند. (گرچه مفهوم عبرت گرفتن از دنیا در گزینه اول هم مطرح شده است اما مفهوم ناپایداری قدرت شاهان در آن دیده نمی‌شود)
- ۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قافیه نادرست است و وزن بیت «مستفعل مفعولن» می‌باشد.
کلمات قافیه در بیت چهارم «نه» و «گدایانه» است که طبق قاعده‌های ۱ یا ۲ قرار نمی‌گیرند، بنابراین قافیه نادرست است.
- ۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قاعده قافیه درونی در بیت اول، قاعده ۱ است (بی‌روی، خوی، کوی) که حرف اصلی قافیه مصوت بلند «و» است. سایر گزینه‌ها قاعده ۲ است.
- ۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. واژه کهنی در این بیت یافت نمی‌شود که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار برود.
- ۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. طبق متن کتاب درسی «اطناب، حذف افعال به قرینه و تمثیل و استشهاد به آیات و احادیث و افزایش کاربرد لغات عربی» از ویژگی‌های شاخص نثر دوره غزنوی و سلجوقی است که در گزینه ۳ این ویژگی‌ها به وضوح به چشم می‌خورد.
- ۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در مورد ب در اصل رفیق و غریب قافیه شده‌اند و در مورد ب نیز بُر و کُش که قافیه کردن هر دو مورد، نادرست است.
- ۱۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گریبان با «جان، جاودان» و «هجران، نیران» طبق قاعده ۲ و رهگذر با «کمر، نظر» طبق همین قاعده، قافیه می‌شود.
- ۱۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تنها مورد سوم نادرست است. در عهد سامانی، هنوز آوردن اصطلاحات علمی رایج نشده بود.

۱۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فقط قسمت دوم نادرست است: «انوری و همسبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.»

۱۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی» از ویژگی‌های ادبی و «رواج هجو در شعر» از ویژگی‌های فکری این دوره است.

۱۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. واژه‌های «نهان» و «عیان» در بیت ب و واژه‌های «زیان» و «دهان» در بیت د با واژه «هجران» هم‌قافیه هستند. واژه‌های «جا» و «ما» در بیت ج و واژه‌های «لیلی» و «اولی» در بیت هـ با واژه «رعنا» هم‌قافیه هستند. توجه: واژه‌های «لیلی» و «اولی» در بیت هـ به شکل «لیلا» و «اولا» خوانده می‌شوند.

۱۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت ج ذوق‌فیتین است: «یکدیگر» و «بر» قافیه نخست و «مخوانید» و «بدانید» قافیه دوم هستند. در بیت الف نیز «کجایی» و «آبی» با حذف حروف الحاقی طبق قاعده یک قافیه می‌شوند.

۱۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
۱) ترکیب زنبورخانه به جای لانه زنبور
۲) جدانویسی نشانه منفی‌ساز فعل: نه اندیشید
۳) به‌کارگیری کلمه بگسست در معنی بریده شدن
۴) در این بیت واژه قاتل در معنای کشنده به کار رفته است که مطابق کاربرد امروزی است.

۱۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارات صحیح:
- ورود بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی
- تأثیرپذیری برخی شاعران از ادبیات عرب و مضامین شعری آن
- به وجود آمدن شعر حکمی و اندرزی و آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی

۱۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال از قصیده معروف ایوان مداین خاقانی انتخاب شده است. خاقانی در این بیت و در سراسر این قصیده می‌گوید جهان به پادشاهان و بزرگان وفا نکرده است و همگی آنها به باد فنا رفته‌اند و کاخ‌هایشان بر جای مانده است. اشاره بیت به فرمان خسرو پرویز مبنی بر انداختن نعمان بن منذر به زیر پای فیل و کشتن اوست.

در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ نیز به ترتیب «بانگ جغدها و فاخته‌ها که از قصر سلاطین قدیم به گوش می‌رسد»، «سنگ زدن سپهر به جمشید به معنای مردن او» و «بر باد رفتن شوکت پادشاهانی مانند خسرو و جمشید و غیره» به همین مفهوم اشاره دارند.

بیت گزینه ۱ در مورد این است که زمانه و سرنوشت اتفاقات را طوری رقم می‌کند که مجنون بر خاک تربت لیلی حاضر خواهد شد و زلیخا آبروی یوسف را خواهد ریخت.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال در پی بیان این نکته است که فروتنی موجب ارزشمندی انسان می‌شود و با تمثیل قطره آبی که در صدف به مروارید بدل می‌شود این مفهوم را بیان کرده است. در بیت گزینه ۱ هم شاعر اعتبار سربلندی را در فروتن بودن می‌داند و در مصراع دوم بیت هم با مثال چشمه و فواره این مفهوم را توضیح می‌دهد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: شاعر با مثال شکستن و چند تکه شدن آینه «خودشکنی» را نفی می‌کند. (مفهوم مقابل بیت صورت سؤال)

گزینه ۳: شاعر با مثال سرنگون شدن فواره در پی بیان نفی برخاستن و عزم چیزی کردن است.

گزینه ۴: «به خاک افتادن» در مصراع دوم بیت کنایه از «کشته شدن» است، نه فروتنی. شاعر می‌گوید در عشق باید کشته شد تا به کمال رسید.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح ابیات:

بیت اول: قافیه‌ها: مینو و نیکو / نهند و دهند («ند» در این قافیه، الحاقی است) = هم ذوقافیتین و هم دارای حروف الحاقی

بیت دوم: قافیه‌ها: آگاه و راه / نیست مصراع اول: فعل اسنادی، نیست در مصراع دوم: وجود ندارد = ذوقافیتین است و فاقد حروف الحاقی

بیت سوم: قافیه‌ها: تابد و یابد («د» در این قافیه، الحاقی است.) / مهی و رهی («ی» در این قافیه، الحاقی است.) = هم ذوقافیتین و هم دارای حروف الحاقی

بیت چهارم: قافیه بیت: راست مصراع اول: جهت راست، راست مصراع دوم: را + است / «دست»ها را نمی‌توان به عنوان قافیه دوم در نظر گرفت، زیرا در حرف روی آن‌ها، اختلاف مصوت وجود دارد و در مصراع اول، روی، حرکت دارد و در مصراع دوم، ساکن است = نه ذوقافیتین و نه دارای حروف الحاقی

بیت پنجم: قافیه بیت روحانیان و ارکانیان («یان» در این قافیه، الحاقی است) = ذوقافیتین نیست، ولی حروف الحاقی دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ناصر خسرو به خطر پایبندی به اعتقادات خاص دینی از انتساب به دربارها پرهیز می‌کرد و از دربارها کناره می‌گرفت. بنابراین مورد ۳ در متن صورت سؤال غلط است.

شاعران دربار غزنویان، که در اواخر عهد سامانی تربیت یافته بودند، عبارتند از: عنصری، فرخی و منوچهری بقیه متن کاملاً منطبق بر کتاب درسی است و هیچ نادرستی دیگری در آن دیده نمی‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ویژگی‌های زبانی شعر عطار به موارد زیر اشاره شده است که در اشعار گزینه‌ها هم دیده می‌شوند:

- ترکیب‌سازی: مانند «روبه‌بازی» و «حیله‌سازی»
- وجود واژگان کهن
- کاربرد شبکه معنایی
- کاربرد تاریخی دستور و ...

در ویژگی‌های زبانی متن کلیله و دمنه نیز موارد زیر دیده می‌شوند که مشابه این کاربردها در ابیات گزینه‌ها وجود دارد:

- جمع کلمه «موش» با نشانه «ان»
- جدانویسی نشانه منفی‌ساز فعل
- کاربرد «را» به معنی «برای» و ...

در بیت گزینه ۱ کلمه‌های «روبه» و «خرگوش» در مصراع اول با نشانه جمع «ان» آمده‌اند. در مصراع دوم نیز «روبه‌بازی» دیده می‌شود که مثالی برای ترکیب‌سازی است. پس در این بیت از میان نشانه‌های زبانی مذکور دو ویژگی زبانی برجسته دیده می‌شوند. نشانه‌های زبانی در ابیات سایر گزینه‌ها عبارتند از:

گزینه ۲: «حیله‌ساز» در مصراع اول مثالی از ترکیب‌سازی است.

گزینه ۳: «روبه‌بازی» در مصراع دوم این بیت هم مثالی از ترکیب‌سازی است.

گزینه ۴: کاربرد شکل تاریخی فعل‌ها مانند «نینگارد».

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت این گزینه از مقدمه «شاهنامه ابومنصوری» ذکر شده است که از متون سبک دوره سامانی است. ضمناً از نشانه‌هایی چون کاربرد واژگان کهن مانند «شارستان» در معنای «شهر» و «گرد کردن» در معنای «جمع کردن» می‌توان به سبک این نوشته پی برد.

توضیحات مقابل عبارات در دیگر گزینه‌ها همگی درست هستند. ویژگی‌های سبکی متن‌های دیگر گزینه‌ها عبارتند از:

گزینه ۱: «طیره شدن» به معنای «خجالت، شرمندگی / خشم و غضب» کلمه‌ای عربی است که نشان می‌دهد متن مربوط به سبکی است که لغات عربی کاربرد بیشتری یافته‌اند، از جمله سبک دوره غزنوی و سلجوقی.

گزینه ۳: تکرار «روا باشد» و کاربرد شکل کهن «پارسی» برای کلمه «فارسی» از ویژگی‌های سبک دوره سامانی است.

گزینه ۴: کاربرد شکل کهن فعل ماضی استمراری (گفتندی) و واژگانی مانند «بررسته» از ویژگی‌های سبک دوره سامانی‌اند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت سؤال از آغاز صبح سخن می‌گوید و بیت گزینه ۱ از آغاز شب. از این رو با یکدیگر تضاد مفهومی دارند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت «ج» ۲ جفت قافیه وجود دارد: ایدر و گر / آراسته و خواسته

در بیت «ب» هم قافیه نادرست است چرا که در واقع «گل» و «می» با هم قافیه شده‌اند که به لحاظ قواعد قافیه، این امر اشتباه است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شاهنامه ابومنصوری به سال ۳۴۶ قمری نوشته شده است. تاریخ الرسل و الملوك هم به دست ابوعلی بلعمی به فارسی برگردانده (ترجمه) شده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر چهار گزینه، بخش‌هایی از کتاب کلیله و دمنه‌اند. با توجه به صفحه ۸۵ کتاب علوم فنون ۱، تنها نکته‌ای که می‌تواند برای حل این سؤال به کار بیاید لغات عربی در متن دوره کلیله و دمنه است که از این منظر، گزینه ۲ به جواب نزدیک‌تر است (هرچند در این گزینه هم «مثلاً» عربی است).

۲۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موارد نادرست در دیگر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تعداد کمی از اشعار پارتی باقی مانده‌اند.

گزینه ۲: زبان پارتی تا اوایل دوره ساسانیان رواج داشت.

گزینه ۴: محدوده زمانی درست ۵۵۹ ق.م. تا ۳۳۰ ق.م. است.

۲۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ابیات ب و د به این مفهوم اشاره شده که ستمگران جزا و مکافات ستم خویش را خواهند چشید.

۳۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منظور از «محبوبه نیلگون عماری» در بیت صورت سؤال «خورشید» است و بیت صحنه طلوع خورشید را توصیف می‌کند. در بیت گزینه ۴ نیز فردوسی با لحنی حماسی طلوع آفتاب و شروع روز را توصیف کرده است. «خور» در این بیت همان خورشید است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: این بیت خاقانی هم به آغاز صبح اشاره دارد، اما از لحاظ تصویری با بیت صورت سؤال قرابت چندانی ندارد، زیرا دقیقاً به طلوع خورشید اشاره نکرده است.

گزینه ۲: شاعر این بیت به توصیف باز شدن شکوفه گل پرداخته است و گل را به لیلی (معشوق) تشبیه کرده است که سرش را از عماری (کجابه) بیرون آورده است.

گزینه ۳: وقتی زلف معشوق بر چهره‌اش افتاد، مردم بانگ برآوردند که آفتاب گرفت (تشبیه روی معشوق به آفتاب).

۳۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «انی» و «ینی» قافیه نمی‌شوند؛ چون در مصوت بلند اختلاف دارند. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «نشان» و «دل‌نشان» قافیه صحیحی را تشکیل می‌دهند. حروف اصلی: «ان»

گزینه ۲: «سکونم» و «خونم» قافیه صحیحی را تشکیل می‌دهند. «م» الحاقی‌ست و «ون» حروف اصلی قافیه است.

گزینه ۳: «کار» و «انکار» قافیه صحیحی را تشکیل می‌دهند. حروف اصلی: «ار»

۳۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
به جای درخت آسوریک و یادگار زیریران باید نوشته شود: کلیله و دمنه و هزار و یک شب.

۳۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متن در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ مشهود است. اما گزینه ۱ جمله‌ای به نثر ساده از گلستان سعدی در قرن هفتم است.

۳۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جمله آمده در گزینه ۱ جزو ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی است نه ادبی.

۳۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴: در این ابیات، موضوع این است که آدمی نباید کاری ناشایست (آزردن مردم، بد کردن و سنگ‌گران انداختن) انجام دهد که در آینده مجبور باشد مکافات آن عمل را بکشد. مفهوم بیت گزینه ۲: در این بیت، شاعر به ویژگی ناپایداری احوال در جهان اشاره دارد و می‌گوید ممکن است در لحظه‌ای، ماتم شخص به سور و سرور تبدیل شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قالب ابیات، مثنوی است؛ اما سراینده این ابیات، سعدی می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۲: قافیه براساس قاعده دو است: حروف قافیه بیت اول: آب، حروف قافیه بیت دوم: وش / حرف روی بیت اول: ب، حرف روی بیت دوم: ش
- گزینه ۳: مفهوم مشترک ابیات و ضرب‌المثل: توصیه به کم‌گویی و گزیده‌گویی
- گزینه ۴: وزن بیت این گزینه و ابیات صورت سؤال، «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: وزن واژه شعر، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است و قاعدتاً باید مصوت کوتاه در «تو» بلند تلفظ شود. همچنین هجای پایانی کوتاه نیست و بلند است.
- گزینه ۲: شعر اشتباه نوشته شده است و صورت صحیح آن، «جان من و تو تشنه پیوند مهر بود» است. تقطیع این گزینه نیز درست نیست و وزن شعر، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.
- گزینه ۳: تقطیع شعر درست است.
- گزینه ۴: وزن شعر اساساً «فعلاتن فعلاتن فعلن» است و با توجه به اختیار آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال (تبدیل «فعلاتن» دوم به «مفعولن»)، اشتباه تقطیع شده است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- قافیه اول: «غم» و «پِچَم» با حروف مشترک «-م» / قافیه دوم: «گریبان» و «جوانان» با حروف مشترک «ان» نکته: «ان» را زمانی الحاقی به حساب می‌آوریم که نوع آن در هر دو کلمه یکسان باشد؛ در کلمه «گریبان»، «ان» جزو خود کلمه است و در کلمه «جوانان»، «ان» نشانه جمع است؛ بنابراین، الحاقی به حساب نمی‌آید.
- تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تنها «بسی» و «کسی» قافیه هستند. «جوید» و «گیرد» قافیه نمی‌شوند؛ چون «-د» الحاقی است و باید حذف شود.

گزینه ۲: «است»: ردیف / «بردوخته» و «سوخته»: قافیه

گزینه ۳: «زشت‌کیش» و «پشت‌ریش»: قافیه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واژگان قافیه: بینوایی، آشنایی، بلایی / «یی» حروف الحاقی است. (طبق تبصره قافیه) /

حرف اصلی قافیه: «ا» (طبق قاعده ۱). تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: واژگان قافیه: کیشم، نیشم، خویشم / «م» حرف الحاقی است (طبق تبصره قافیه) / حروف اصلی قافیه: «یش» (طبق قاعده ۲)

گزینه ۲: واژگان قافیه: جا، مأوا / فاقد حروف الحاقی (پس طبق تبصره قافیه نیست) / حرف اصلی قافیه: «ا» (طبق قاعده ۱)

گزینه ۴: واژگان قافیه: کنارم، خارم، لاله‌زارم / «م» حرف الحاقی است. (طبق تبصره قافیه) / حروف اصلی قافیه: «ار» (طبق قاعده ۲)

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در شعر عطار، واژه‌هایی مانند «گازر»، ترکیب‌سازی‌هایی مانند «حیله‌سازی» و کاربرد افعال در شکل تاریخی (مانند: به کار آید همی) دیده می‌شود. در ابیات گزینه‌های ۱ و ۴ واژه‌های «گازران» و «حیله‌ساز» به کار رفته‌اند و در بیت گزینه ۳ هم فعل «بیاموزم همی» در مصراع اول کاربرد فعل طبق دستور تاریخی را نشان می‌دهد.

۴۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موارد این گزینه با توجه به صورت سؤال صحیح‌اند.

از دیگر ویژگی‌های نثر دوره سامانی می‌توان به ایجاز و اختصار در لفظ و معنا، کوتاهی جملات، بهره‌گیری کمتر از لغات عربی و افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر عربی اشاره کرد.

ویژگی‌های فکری دیگر در شعر خراسانی هم عبارتند از: واقع‌گرایی در شعر و توصیفات طبیعی، ساده، محسوس و عینی - معشوق زمینی - سادگی و جنبه عملی و دستوری در اشعار اندرزگونه - فکر و کلام ساده و به دور از پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و فلسفی. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: ویژگی زبانی شعر سبک خراسانی - ویژگی فکر شعر سبک عراقی

گزینه ۲: ویژگی زبانی شعر سبک خراسانی و نثر دوره سامانی - ویژگی ادبی شعر سبک خراسانی

گزینه ۴: ویژگی نثر دوره دوم (عراقی) - ویژگی فکری شعر سبک خراسانی

۴۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۴۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۴۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۴۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۴۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۴۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۴۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۴۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۵۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۵۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ابیات «الف» و «د» این مطلب بیان شده است که عاشق از سختی‌های راه عشق باکی ندارد و همه این سختی‌ها را به جان می‌خرد. ضمناً در این دو بیت شاعر عاشق، خود را به خار و خاک تشبیه می‌کند که در بیت «الف» خوار و پست‌بودن خار را مدنظر دارد و در بیت «د» هم پایین‌بودن سطح خاک و پستی آن را مورد تأکید قرار می‌دهد. در ابیات «ب» و «ج» هم مفاهیمی خیلی نزدیک به دو بیت بالا بیان شده‌اند، اما به نظر می‌رسد شباهت تصویری و مفهومی همزمان در ابیات «الف» و «د» دلیل بهتری برای انتخاب گزینه ۲ باشد. تشریح سایر ابیات: بیت ب) ملامت باعث نمی‌شود عاشق از کوی یار دوری کند، زیرا شاعر به امید وصل یار به آنجا آمده است و با ملامت و سرزنش، دست از این امید برنخواهد داشت. بیت ج) بلبل به عشق گل، همواره جفا خار را تحمل می‌کند؛ بنابراین هرکس در شوق رسیدن به گل (معشوق) است، باید حتماً تحمل خار (بلاهای راه عشق) را هم داشته باشد.

۵۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منظور شاعر در بیت صورت سؤال این است که اگر زیبایی و سودمندی شخص (مانند غنچه و دانه) عیان و آشکار باشد، افرادی پیدا می‌شوند که از آن استفاده کنند و او را به خاطر همین زیبایی و سودمندی، مال خود کنند. در بیت گزینه ۲ هم شاعر می‌گوید شخص خودآرا (کسی که مانند طاووس خودنمایی می‌کند)، به خاطر همین جلوه‌گری نهایتاً به فنا می‌رود. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: شاعر در مصراع اول می‌گوید جسم اگر از هم بپاشد، غباری هم از آن باقی نمی‌ماند و در مصراع دوم می‌گوید روح، حتی در حد بخاری هم به جسم وابسته نیست.

گزینه ۳: شاعر انسان را به دانه‌ای تشبیه می‌کند و از این حیث که دانه با کاشتن دوباره می‌روید، مرگ انسان و در خاک رفتن او را هم مثل کاشتن دانه می‌داند و بنابراین، مرگ را مرحله‌ی نهایی زندگی انسان نمی‌داند.

گزینه ۴: مرغان سحرخیز به خاطر این نغمه سر می‌دهند که به انسان خواب‌آلوده، اهمیت سحرخیزی و استفاده از صبحگاه را گوشزد کنند.

۵۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت صورت سؤال: «اگر معشوق شمشیرش را برای کشتن عاشقانش بیرون بکشد، اولین کسی که ادعای محبوب معشوق را می‌کند من هستم؛ یعنی شاعر جان خود را با اشتیاق فدای راه عشق می‌کند. در بیت گزینه ۱ هم شاعر بلایای راه عشق (زلزله‌طور) را به جان می‌خرد و در راه عاشقی پا پس نمی‌کشد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: کسی که ادعای عاشقی بکند و از طرفی، از معشوق گله کند، عاشق واقعی نیست و سزاوار دوری از معشوق است.

گزینه ۳: شاعر پایداری خود در محبت معشوق را اعلام می‌کند و هجران و دوری را از ویژگی‌های عشق نمی‌داند.

گزینه ۴: شاعر تصویری جبرگرایانه از ملامت‌شدن می‌دهد و می‌گوید اینکه ملامت‌گران مرا ملامت می‌کنند، به اختیار من نیست.

۵۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۵۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح قاعده و تبصره قافیه‌ها:

بیت الف: مصوت بلند او حرف اصلی است و قاعده قافیه ۱ است. (از تبصره‌ها استفاده نشده است.)

بیت ب: مرهمی و همدمی واژه‌های قافیه هستند. مصوت بلند ای حرف الحاقی محسوب می‌شود (تبصره قافیه) و حروف اصلی قافیه -م می‌باشد. (قاعده ۲)

بیت ج: سر و بر واژه‌های قافیه هستند و حروف اصلی قافیه -ر می‌باشد (قاعده ۲) و از تبصره‌های قافیه استفاده نشده است.

بیت د: های بیان حرکت (ه) در حکم حروف الحاقی است و حرف اصلی قافیه ین می‌باشد (قاعده ۲) و تبصره مشهود است.

۵۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. حروف اصلی قافیه: -ند

حروف اصلی در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۴: ان

گزینه ۳: ان

گزینه ۲: م

۵۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. متن صورت سؤال از تاریخ بلعمی ذکر شده است که از نمونه‌های نثر دوره سامانی است. در عبارات صورت سؤال، تعداد لغات عربی کم است و به‌جز کلمات پرکاربردی چون «ملک، عقل و ...» اکثر کلمات فارسی هستند. سه گزینه دیگر ویژگی‌های نثر دوره سامانی را پیشنهاد داده‌اند که همگی در متن یافت می‌شوند. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نشانه کوتاهی جملات، تعدد فعل‌ها در متن است؛ مثلاً در خط اول متن، پنج فعل و بنابراین پنج جمله داریم.
گزینه ۲: بلعمی برای توضیح منظور خود در متن، خیلی حاشیه نمی‌رود و اتفاقات پنج سال اول زندگی شاپور را، مختصر و مفید در دو خط بیان می‌کند.
گزینه ۴: کلمه «عقل» در دو جمله پشت‌سرهم تکرار شده است و فعل «بدید» هم (با اندکی تغییر) در انتهای همین دو جمله تکرار شده است.

۵۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بخارا در زمان سامانیان عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد و بسیاری از دانشمندان ساکن در این شهر، آثار ارزنده‌ای به پارسی و عربی در قلمرو فرهنگ اسلامی پدید آوردند.

۵۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۶۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۶۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۶۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۶۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۶۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۶۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابیات صورت سؤال را سعدی در ضمن حکایتی از گلستان آورده و منظور این است که اگر انسان بیش‌تر از دخل و درآمدش خرج کند، بالاخره روزی خواهد رسید که کفگیرش به ته دیگ بخورد. در گزینه ۲ هم شاعر شخصی را که در روز چراغ را روشن می‌کند ابله می‌داند، چرا که روغن چراغش تمام شده و شبش تاریک خواهد شد.

۶۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تبصره‌ی ۱ قافیه بیان‌گر وجود حروف الحاقی در قافیه است. در این بیت کلمات «زیبایی» و «بگشایی» قافیه مطابق قاعده‌ی ۱ بوده که «یی» در هر دو کلمه حروف الحاقی هستند.
قافیه در سایر ابیات: ۱) «زبانم» و «جانم»: قافیه مطابق قاعده‌ی ۲ (ان)، «م» حروف الحاقی قافیه
۲) «شکر بوسه» و «بوسه»: قافیه مطابق قاعده‌ی ۲ (و س)، «ه» حرف الحاقی قافیه
۴) «پا» و «رعنا»: قافیه مطابق قاعده‌ی ۱، فاقد حرف الحاقی

۶۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بیت الف: گویم در مصراع نخست: بگویم، «گویم» در مصراع دوم: مثل گوی هستم (گوی، به معنای گوی بازی چوگان است)

بیت ج: «بری» در مصراع نخست: منزه و برکنار، دور، «بری» در مصراع دوم: فعل به معنای بردن (ببری)

بیت د: «نیست» در مصراع نخست: وجود ندارد، «نیست» در مصراع دوم: فعل اسنادی منفی

در ابیات الف، ج و د: کلمات پایان دو مصراع معانی یکسانی ندارند، لذا «ردیف» نبوده و کلمات قافیه هستند.

۶۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. داستان گفتگوی ابرهه و عبدالمطلب در جریان حمله اصحاب فیل به مکه، که بخشی از آن در صورت سوال ذکر شده، در کتاب «ترجمه تفسیر طبری» روایت شده است. این کتاب از نمونه‌های نثر دوره سامانی است.

۶۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های فکری سبک خراسانی: غلبه روح شادی و نشاط و خوش‌باشی - واقع‌گرایی و توصیفات طبیعی، ساده، محسوس و عینی - معشوق عمدتاً زمینی - حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات - سادگی و جنبه عملی و دستوری داشتن اشعار پندآموز و اندرزگونه - فکر و کلام ساده و عدم وجود پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و فلسفی - مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح، اندرز و ... است.

۷۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۷۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۷۲

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۷۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۷۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۷۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۷۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۷۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۷۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۷۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت صورت سؤال، شاعر صرفاً به غنیمت شمردن فرصت توصیه می‌کند و البته انجام کار خاصی را در این فرصت مدنظر ندارد. در میان ابیات گزینه‌ها، تنها بیت گزینه‌ی ۲ است که تنها بر غنیمت دانستن وقت تکیه دارد.

۸۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۱ شاعر طمع و زیاده‌خواهی را تقبیح می‌کند، در حالی‌که در ابیات دیگر مفهوم اصلی «ستایش قناعت و سیرچشمی» است.

از پای فِ تا دیم چُ آ مد ع م هج ران
 - - - - -
 در درد پُر دیم چُ از دست دَ وا رفت
 - - - - -

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «دل» و «گُل» مصوت‌های متفاوتی دارند (- و -). تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: «گُشد» و «کُشد» واژه‌های قافیه هستند. حروف اصلی قافیه: -ُ ش و - ش

گزینه‌ی ۳: واژه‌های قافیه: «می‌زنم» و «گردنم» / حروف اصلی قافیه: - ن

گزینه‌ی ۴: واژه‌های قافیه: «پُخت» و «دُخت» / حروف اصلی قافیه: - خت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «یک اشاره» گروه قافیه‌ی بیت و گروه قیدی است. (اشاره: واژه‌ی قافیه)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: بی‌شماره (صفت)

گزینه‌ی ۲: پاره پاره (صفت)

گزینه‌ی ۴: قافیه: نظاره (یک نظاره، متمم اسمی است)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت این گزینه سروده «فرخی سیستانی» است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زبان پهلوی در مرحله‌ای میان فارسی باستان و فارسی نو (دری) قرار دارد و آن را «فارسی

میانه» می‌نامند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابیات صورت سؤال، به این مفهوم محوری اشاره دارند که باید مدام در تلاش و تکاپو بود و

از راحت‌طلبی پرهیز کرد. معنای حیات در همین جهد و تلاش مداوم است و کسی‌که فقط در فکر آسودگی و راحتی باشد،

عملاً از مفهوم زندگی و حیات دور شده است. مفهوم سایر ابیات:

گزینه‌ی ۱: عارفان حقیقی، از ناملایمات و سختی‌های حوادث ناراحت نمی‌شوند و آرامش خود را از دست نمی‌دهند.

گزینه‌ی ۲: مفهوم زندگی ما در تلاش و تکاپوست، اگر به راحت‌طلبی روی بیاوریم، گویا زنده نیستیم.

گزینه‌ی ۳: شاعر می‌گوید بایستی از کسانی باشیم که در تنهایی و انزوای خویش به اندیشه و سیر و سلوک می‌پردازند،

چرا که اغلب گروه‌های آدمیان، مسیر اشتباه و رو به نابودی را در زندگی برمی‌گزینند و به راه خطا می‌روند.

گزینه‌ی ۴: در این بیت، شاعر لزوم پیوستن به انسان‌های کامل و روشن‌بین را مورد تأکید قرار می‌دهد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ردیف: است / واژه‌های قافیه: دِل، گُل / حروف قافیه: - ل، - ل (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت

کوتاه + صامت) «مصوّت کوتاه» در واژه‌های قافیه، متفاوت است و چون حرفی هم به پایان واژه‌های قافیه الحاق

نشده، قافیه شدن این دو واژه نادرست است. [بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: ردیف: است / واژه‌های قافیه: تَر، دَر / حروف قافیه: - ر (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت)

گزینه‌ی ۳: ردیف: - / واژه‌های قافیه: کشید (: وارد کرد [سر را به کوی معنی]) ، کشید (ترسیم کرد و کشید) / حروف

قافیه: ید (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت بلند + صامت) [واژه‌های قافیه، «جناس تام» دارند.]

گزینه‌ی ۴: واژه‌های قافیه: راهزن، پیرهن / حروف قافیه: - ن (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واژه‌های قافیه: باغبان، پاسبان / حروف قافیه: ان (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت بلند و صامت) [چون پسوند «ان» در واژه‌های قافیه، عیناً تکرار شده، قافیه شدن این دو واژه با یکدیگر نادرست است].
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: واژه‌های قافیه: کُنْی، می‌زنی / حروف مشترک قافیه: -نْی، -نْی / حروف اصلی قافیه: -نْ، -نْ (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت)

حروف الحاقی: ی [اگر چه مصوّت کوتاه در واژه ای قافیه متفاوت است اما چون به آخر واژه‌های قافیه، حرف «ی» الحاق شده، قافیه شدن دو واژه درست است].

گزینه‌ی ۲: واژه‌های قافیه: هِشته‌ای، پُشته‌ای / حروف مشترک قافیه: -شته‌ای، -شته‌ای / حروف اصلی قافیه: -شته، -شت (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت + صامت) / حروف الحاقی: -ای [اگر چه مصوّت کوتاه در واژه‌های قافیه متفاوت است، اما چون به آخر واژه‌های قافیه، حرف «ی» الحاق شده، قافیه شدن دو واژه درست است].
گزینه‌ی ۴: ردیف: بُدی / واژه‌های قافیه: زه، آگه / حروف قافیه: -ه (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: ۱- غم، ۲- دم، ۳- ساخته، سوخته ۴- تب، تاب
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: آب، تاب / جناس ناقص (ناهمسان) افزایشی: چشمه، چشم
گزینه‌ی ۲: جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: ۱- میر، پیر ۲- نهد، دهد ۳- بند، پند
گزینه‌ی ۳: جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: ۱- دل، گل ۲- یار، خار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابوعلی بلعمی به دستور منصور بن نوح سامانی، مأموریت یافت که تاریخ مفصلی را که محمد بن جریر طبری، آنرا تحت عنوان «تاریخ الرّسل و الملوک» به زبان عربی نوشته بود، به فارسی برگرداند. بلعمی هم‌زمان با ترجمه‌ی کتاب، اطلاعات دیگری راجع به تاریخ ایران به دست آورد و بر آن افزود و با حذف مطالبی از اصل تاریخ طبری، آنرا به صورت تألیفی مستقل درآورد که به «تاریخ بلعمی» شهرت دارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این دوره، پدیده‌های عمده‌ای برای زبان فارسی رخ نموده است، از جمله:
* گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران
* در آمیختن زبان فارسی با مفردات و ترکیبات زبان عربی
* آمیختگی با واژه‌ها، نام‌ها و لقب‌های غیر رایج در عصر غزنوی و سلجوقی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
گزینه‌ی ۱ به عدم صبوری اشاره می‌کند در حالی‌که صورت سؤال و گزینه‌های دیگر به صبوری توصیه می‌کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
گزینه‌ی ۳: مصوت حرف قافیه در واژه شکر و کفر یکسان نیست.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جسمانی و روحانی حرف روی مشترک ندارد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه به بیان فراق معشوق پرداخته است که ویژگی فکری سبک عراقی است.
گزینه‌های ۱ و ۲ دارای زبانی ساده با مضمون پند و اندرز است که ویژگی فکری سبک خراسانی است.
در گزینه ۳، نیز معشوق زمینی است که این هم از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است.

۹۶

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. ردیف: را / کشته، رشته: واژه‌های قافیه / واژه‌های پنبه و بسته نمی‌توانند قافیه باشند «ه» در دو واژه طبق تبصره‌ی ۲، حرف الحاقی است که قبل از آن حروف مشترک به عنوان حروف قافیه وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: قافیه‌ی اول: «کنند، زنند» / قافیه‌ی دوم: «بو، رو»

گزینه‌ی ۳: قافیه‌ی اول: «بتافت: سرپیچی کرد» بتافت: «ناراحت شد» / قافیه‌ی دوم: «مادر، آذر»

گزینه‌ی ۴: قافیه‌ی اول: «جهان، جاودان» / قافیه‌ی دوم: «فانی، بمانی»

۹۷

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها: گزینه‌ی ۱ «تشبیه: چو برگ / کنایه: ره سفر گیرد، گزینه‌ی ۲ «استعاره / جناس: باغ و راغ، گزینه‌ی ۳ «ایهام: طاق } ابروی شکل طاق / جناس تام: طاق، طاق گزینه‌ی ۴ «حس آمیزی ندارد. تک

۹۸

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ - گر دوا را این مرض قابل بُدی آخر از وی دژهای زایل شدی

قافیه‌ی دوم قافیه‌ی اصلی قافیه‌ی دوم قافیه‌ی اصلی

۳ - گرچه این انعام و این توفیق هست می ندارم جانم از تحقیق دست

قافیه‌ی دوم قافیه‌ی اصلی قافیه‌ی دوم قافیه‌ی اصلی

۴ - ور به خرگه بگذرد بیگانه رو حمله بیند از سگان شیرانه او

قافیه‌ی دوم قافیه‌ی اصلی قافیه‌ی دوم قافیه‌ی اصلی

۹۹

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. استعاره: سرسبزی سودای رخ / مجاز: سر ← قصد واندیشه / کنایه: عمر در سر چیزی سودا شدن: در راه آن سپری شدن / واج‌آرایی: تکرار «س» «ر»

۱۰۰

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در این گزینه «شوره» با «تیره» کلمات قافیه هستند که «-» در آن الحاقی است و به این صورت «ور» با «یر» قافیه نمی‌شود.

۱۰۱

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی «۴»، «بدید»، «پدید» و «شد»، «خود» ذوقافیتین ایجاد کرده‌اند. در گزینه‌ی «۲»، طراحان «ان»، در «ارزان» و «گریان» را الحاقی گرفته‌اند. به این سبب این دو را قافیه‌ی دوم ندانسته‌اند.

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴

۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴
۵۱	۱	۲	۳	۴
۵۲	۱	۲	۳	۴
۵۳	۱	۲	۳	۴
۵۴	۱	۲	۳	۴
۵۵	۱	۲	۳	۴
۵۶	۱	۲	۳	۴
۵۷	۱	۲	۳	۴
۵۸	۱	۲	۳	۴
۵۹	۱	۲	۳	۴
۶۰	۱	۲	۳	۴
۶۱	۱	۲	۳	۴
۶۲	۱	۲	۳	۴
۶۳	۱	۲	۳	۴
۶۴	۱	۲	۳	۴

۶۵	۱	۲	۳	۴
۶۶	۱	۲	۳	۴
۶۷	۱	۲	۳	۴
۶۸	۱	۲	۳	۴
۶۹	۱	۲	۳	۴
۷۰	۱	۲	۳	۴
۷۱	۱	۲	۳	۴
۷۲	۱	۲	۳	۴
۷۳	۱	۲	۳	۴
۷۴	۱	۲	۳	۴
۷۵	۱	۲	۳	۴
۷۶	۱	۲	۳	۴
۷۷	۱	۲	۳	۴
۷۸	۱	۲	۳	۴
۷۹	۱	۲	۳	۴
۸۰	۱	۲	۳	۴
۸۱	۱	۲	۳	۴
۸۲	۱	۲	۳	۴
۸۳	۱	۲	۳	۴
۸۴	۱	۲	۳	۴
۸۵	۱	۲	۳	۴
۸۶	۱	۲	۳	۴
۸۷	۱	۲	۳	۴
۸۸	۱	۲	۳	۴
۸۹	۱	۲	۳	۴
۹۰	۱	۲	۳	۴
۹۱	۱	۲	۳	۴
۹۲	۱	۲	۳	۴
۹۳	۱	۲	۳	۴
۹۴	۱	۲	۳	۴
۹۵	۱	۲	۳	۴
۹۶	۱	۲	۳	۴

۹۷	۱	۲	۳	۴
۹۸	۱	۲	۳	۴
۹۹	۱	۲	۳	۴
۱۰۰	۱	۲	۳	۴
۱۰۱	۱	۲	۳	۴

